

Τὸ γραφικώτατον χωριὸν Καρουσάδες τῆς Κερκύρας

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Α Μ Α Ρ Τ Η Σ Ε ;

ΉΤΑΝΕ μία δροσερή ἀπριλιάτικη αὐγή : ἡ αὐγή τῆς Λαμπρῆς. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῆ ἀκόμα, κ' οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ χωριοῦ ἐσημαῖναν καλῶντας τοὺς πιστοὺς στὴ λειτουργία. Κι' ἐμπαῖναν ἀπ' ὄλες τὶς πόρτες οἱ ἀνθρώποι, πολλοὶ τὴ φορὰ, καθαροί, χαρούμενοι, ντυμένοι μὲ ροῦχα καινούρια, καὶ κατόπι ὁ ἓνας στὸν ἄλλον, μὲ τάξη κ' εὐλάβεια, ἐπροσκυνοῦσαν τὶς εἰκόνες κ' ἐσταμάταιναν ἀπέκει στὴ μέση τῆς ἐκκλησιᾶς κ' ἐπαῖρναν θέση στὰ στασίδια. Καὶ οἱ γυναῖκες ἐρχόνταν μπουλούκια - μπουλούκια, μὲ τὶς ἄσπρες μπόλιες τους στὸ κεφάλι, μὲ χρυσάφια στὰ στήθια, σεμνές, εὐλαβητικὲς στολισμένες, κ' ἐμέναν ὄλες μαζί ξεχωριστὰ στὸ βάθος τῆς ἐκκλησιᾶς, ποῦ δὲν εἶχε γυναιτίκι.

Ὅλοι ἐπρόσμεναν τώρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἀκολουθία.

Ἡ θύρα τοῦ ἱεροῦ ἀνοίξε, ἀκούστηκε ἓνας μικρὸς σάλαγος ἀνθρώπων ποῦ κινιῶνται, ὁ παπᾶς ἀποτέλειωσε τὰ μυστικά του, ἐθυμάτισε, ἐκοντόβηξε, ἔμεινε μία στιγμή σιωπηλὸς καὶ κάνοντας τὸ σταυρὸ του ἀρχίνησε μὲ ψιλὴ φωνὴ τὴ ἱεροπραξία. Ὅλα τὰ χέρια ἐκάμαν τοῦ σταυροῦ τὸ σημάδι.

Ἦταν γέροντας ὁ χρυσοφορεμένος λειτουργὸς· μικρὸς, μὲ μεγάλα λευκὰ γένεια, μὲ μακρὰ μαλλιά ἀσημένια καὶ κεῖνα,

λυγνός, με ζάρες στο γερασμένο μέτωπό του, με γαλανά μάτια που τὰ γέρα κ' οἱ νήστειες τᾶχαν ξεθωριάσει. Ὅλο τὸ χωριὸ τὸν ἐσεβόνταν.

Μὲ τὴν ψιλή του φωνή, που ὀλοένα ἐγενότουں σταθερώτερη, ὁ γέροντας ἐδιάβαζε ψαλτὰ τὶς εὐκές του, που τὶς ἤξερε ὅλες ἀπ' ὄξω, καὶ ἡ ἀκολουθία ἐπροχωροῦσε καθὼς πάντα, ἐπίσημη, κατανυκτική, μεγαλόπρεπη, κ' ὁ κόσμος, που κρατοῦσε ἀναμμένες λαμπάδες στὰ σταυρωμένα του χέρια, ἀφοκραζόταν μὲ πίστη κ' ἀπὸ καρδιάς ἐδεότουں, σὰ νᾶδινε μεγαλείτερη ἀξία στὴν προσευκὴ ἢ μεγάλη γιορτὴ ἐκείνης τῆς μέρας.

Μὰ ὁ παπᾶς ἦταν ἀνήσυχος.

Τὴν πρώτη φορὰ που ἐπρόβαλε στὴ θύρα γιὰ νὰ βλοῖσει τὸ σθυμένο του βλέμμα ἀναζήτησε κάποιον μέσα στὸν κόσμο, καὶ μὲ χτυποκάρδι ξεταστικά ἐκοίταξε ἓνα γέροντα που ἔστεκότουں στὴν πρώτη γραμμὴ, καὶ που ἐφαινόταν συγχυσμένος κ' ἐκεῖνος, γιατί δὲν ἔμνεσκε ὅπως ὁ ἄλλος κόσμος ἀκίνητος καὶ δὲν ἐπροσευκόταν μὲ εὐλάβεια. Κ' εἶπε ὁ παπᾶς μὲ τὸ νοῦ του: « Ἐδῶ θᾶνε καὶ κείνη ». Μὰ τὸ βλέμμα του δὲν ἔλαβε καιρὸ νὰ τὴν εὔρη ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες.

Κ' ἐγιόμιζαν τώρα τὴν ἐκκλησιὰ οἱ ὕμνοι, που τοὺς ἔψαλλαν καλόφωνοι ψάλτες, καὶ ἡ εὐωδία τοῦ λιβανιοῦ, καὶ στὴν τρεμάμενη δέηση τοῦ ἱερέα ἀποκρινότουں σὰ μ' ἓνα στόμα ἢ βοή τοῦ λαοῦ, που μὲ πίστη θερμὴ ἐζητοῦσε ἀπὸ τὰ ὑπερκόσμια τὸ ἔλεος, κ' ἤθελε ν' ἀνεβάσει τὴ δέησή του ὡς στοῦ θεοῦ τὸ θρόνο, ποθῶντας νὰ ὑποτάξει τὰ στοιχεῖα, καὶ νὰ λιγώσει τὴ θέληση τῆς παντοδυναμίας.

Ὁ παπᾶς ἐδιάβαζε πάντα πότε μὲ χαμηλὴ φωνὴ ψιθυριστά, πότε μεγαλόφωνα καὶ ψάλλοντας, μὰ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ἢ στενοχώρια του ἄξιαινε καὶ μηχανικά μόνο ἐδιάβαζε τ' ἅγια τὰ ρήματα τῆς θυσίας· ἄλλα ἐδεότουں ἢ καρδιά του στὸν οὐράνιον πατέρα, ἄλλες ἔγνοιες τοῦ ἀνησχοῦσαν τὸ νοῦ. Τοῦ ἦταν μελλάμενο ν' ἀμαρτήσῃ;

Ἐκεῖ ἦταν κ' ἐκείνη. Τὴν εἶχε ξαγναντήσει, ὅταν ἐθυμίαισε τὸ πλῆθος σὰν κρυμμένην ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες. Ἡ ταραχὴ τῆς, ὁ φόβος τῆς, ἢ συγκίνησή τῆς ἦταν ζωγραφισμένη ἀπάνω στὸ σώμορφο τὸ πρόσωπο τῆς νέας. Ὡ, ἡ δύστηνη, οὔτε αὐτὴ δὲν ἔφταιγε. Τόχε ἀπαιτῆσει ὁ πατέρας τῆς, ὁ γέροντας που ἔστεκόταν ὀρθὸς στὴν πρώτη γραμμὴ καὶ που δὲν ἐπροσευκότουں. Πῶς εἶχε κλάψει προχτές στὴν ξεμολόησή τῆς, ὅταν μὲ συντριμμένη καρδιά τοῦχε μαρτυρήσει τὴν ἄτυχη καὶ ἀπελπισμένη ἀγάπη τῆς, τὸ μεγάλο τῆς τὸ φταῖσμα, μ' ἓναν ἄντρα παντρεμένον. Ἐκείνη ποτὲ δὲ θὰ τολμοῦσε νὰ ζητήσῃ τὰ θεῖα δῶρα,

μά ὁ πατέρας τὴν ὑποχρέωσε, ὁ πατέρας ἤθελε βεβαίωση, ἤθελε ἢ νᾶνε περήφανος ἀπὸ τῆ θυγατέρα του ἢ νὰ ξεπλύνει τὴ ντροπή του στὸ αἷμα! Τί θᾶκανε ἢ δύστυχη; Καὶ πόσο εἶχε συγχυστεῖ ὁ παπᾶς ἀκούοντάς την: γιατί τὸν εἶχε ἀφήσει ὁ θεὸς νὰ ζήσει, καὶ στὰ ὕστερά του χρόνια τὸν ἔρριχνε σὲ τέτοια στενοχώρια; γιατί δὲν ἐσπλαχνιζόταν τὸν κόσμον του, παρὰ τὸν ἄφινε νὰ ἀμαρταίνει καὶ δὲν ἐδέσμευε ὀλότελα τὴ δύναμη τοῦ πειρασμοῦ;

Καὶ ἡ λειτουργία ἐπροχωροῦσε: Μὲ τὸ βασιλέα τοῦ κόσμου στὰ χέρια ἀνάμεσα σὲ δύο λαμπάδες, ἐβγήκε στὸ πρεσβυτέριο κ' ἐστάθηκε μπρὸς στὸ πλῆθος. Ἄκρα σιωπὴ ἐβασίλευε, γιατί κανένας δὲν ἐσάλευε. Ψιλόφωνα ἐδεήθηκε γιὰ τὸν κόσμον, μία ἀνατριχήλα ἐδιᾶθηκε ἀπ' ὅλα τὰ κορμιά, καὶ τὸ κύριε ἐλέησον ποῦ βγήκε ἀπ' ὅλα τὰ χεῖλη, ἐβγαίνει ἀπὸ τὰ βαθύτατα τοῦ εἶναι, ἀπὸ φοβισμένες καρδιές ποῦ τις ἐταπεινῶνε ἐκείνην τὴ στιγμή ὁ τρόμος τῆς ἀδυναμίας τους. Μὰ ὁ γέροντας δὲν εἶχε σὰ πάντα κατεβασμένο τὸ βλέφαρον. Τὸ σθυμένο του βλέμμα ἐκοίταζε στὸ βάθος τῆς ἐκκλησίας, ὅπου εἶταν οἱ γυναῖκες, σὰ νᾶθελε ν' ἀνταμώσει τὴ ματιὰ τῆς καὶ νὰ τῆς συστήσει ὅτι τῆς εἶχε παραγγεῖλει προχτὲς στὴν ξεμολόηση.

Δὲν ἤμποροῦσε, τῆς εἶχε εἶπει, νὰ τὴν κοινωνήσει. Ὅχι, τέτοια ἀμαρτία δὲν τὴ χωροῦσε ὁ νοῦς του. Ἄς μὴν ἐρχότουν καλῆτερα τὴ Λαμπρὴ στὴν ἐκκλησία, ἄς εὔρισκε μία πρόφαση, ὅποιαν ἤθελε, ἄς ἔκανε τὴν ἄρρωστη. Μὰ ἂν πάλι δὲν ἤμποροῦσε νὰ κάμει ἄλλοιῶς κ' ἂν ἔπρεπε νὰ παρουσιαστῆι γιὰ νὰ κοινωνήσει, ἄς ἐρχότουν ἀνάμεσα στὶς ἄλλες γυναῖκες, κ' αὐτὸς σκῆμα μόνο θᾶκανε πὼς τῆς μεταδίνει τὴ σάρκα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρα. Ὅχι, δὲ θὰ τὴν κοινωνοῦσε: αὐτὴ τὴν ἀμαρτία δὲν τὴ χωροῦσε ὁ νοῦς του.

Καὶ ἡ λειτουργία ἐπροχωροῦσε. Εἶχε διαβάσει κ' ὅλας τὸ Βαγγέλιο καὶ βιαστικὰ ἐφαλμούδιζε τώρα τοὺς ἐπίλοιπους ὕμνους: κ' ὅλο ἡ καρδιά του ἐστενοχωριότουν περισσότερο. Θᾶθελε ὁ θεὸς νὰ κάμει τὴν ἀμαρτία; ἢ θᾶφινε νὰ χυθεῖ ἐξ αἰτίας του αἷμα στὸ χωριό του, νὰ κλάψει κόσμος, καὶ νὰ χαίρεται ὁ πειρασμὸς στὴν ἄβυσσο; Ναί, ἐφοβότουν τώρα ὁ παπᾶς πὼς δὲ θὰ πετύχαινε ἐκεῖνο ποῦχε συμφωνήσει. Ἐβλεπε πὼς ὅσο ἡ ὥρα τῆς κοινωνίας ἐσίμωνε, τόσο περισσότερο ἀνησυχοῦσε ὁ πατέρας, ποῦ ἴσως θᾶθελε νὰ ἰδεῖ μὲ τὰ μάτια του τὴν κόρη του νὰ κοινωνάει γιὰ νὰ λάβει ἀπόλυτη βεβαίωση.

Κ' ἡ λειτουργία ἦταν τώρα πρὸς τὸ τέλος. Εἶχαν εἶπει τὸ «πιστεύω» καὶ τὸ «πάτερημῶν», οἱ ψάλτες ἔπαλλαν τὸ κοινωνικό, κ' ὁ τιμημένος γέροντας χρυσοφορεμένος ἐπρόβαλε στὴ μεσηνὴ τὴ θύρα καλῶντας τοὺς πιστοὺς νὰ μεταλάβουν. Τὰ χέρια του

(... ἐνῶ μὲ τῆ ψιλῇ του φωνῇ ἐπρόφερε τὰ τυπικά: «Εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον»).

ἔτρεμαν, σὰ νὰ ἦταν πάρα βαρὺ τ' ἀσημένιο ποτήρι. Τῆς ἔρριξε μία ματιά κι' ἄρχισε νὰ κοινωνάει τὸν κόσμο, ποῦ κατὰ τὸ συνήθειο ἦταν πολὺς αὐτὴ τὴν ἡμέρα. Κ' ἐκοινωνοῦσαν πρῶτοι οἱ γέροντες, ποῦ ἔστρεφαν πρῶτα πρὸς τὸ λαὸ ζητῶντας συχώρηση, καὶ κατόπι οἱ ἐπίλοιποι οἱ ἄντρες καὶ τέλος οἱ γυναῖκες. Κι' ἀνάμεσό τους ἦταν κ' ἐκείνη. Κάθε τόσο ὁ πατὴς τὴν ἐκοίταζε. Μὰ ἔβλεπε κι' ὅλας πῶς κι' ὁ γέροντας πατέρας ὄλο ἀνησυχῶσε περισσότερο, βλέποντας ν' ἀφίνει νὰ διαβαίνουν ἄλλες προστά της, τὸν εἶδε νὰ παρατηρεῖ προσεχτικὸς τὴν κόρη του καὶ νὰ ζυγώνει σιμὰ της. Κι' αὐτὴ ὠχρὴ τότες, μὲ δειλὸ βῆμα καὶ σὰν ἀλαλιασμένη, ἔβαλε τὸ πόδι της στὸ πρῶτο σκαλί. Ὁ πατέρας σιμὰ της ἐκοίταζε. Καὶ μ' ἀναγάλιασή του εἶδε τὸν ἅγιο γέροντα νὰ της βάζει, ἀτάραχος τώρα, τὴ λαβίδα μὲ τὴν κοινωνία στὸ στόμα, ἐνῶ μὲ τὴν ψιλή του φωνὴ ἐπρόφερε τὰ τυπικά: «Εἰς ἄφρσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον».

Καρουσάδες Κερκύρας 1912)

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἡ πλέον εὐχάριστος σκέψις

- Ὁ φωτογράφος.— Τώρα πρέπει νὰ δώσετε μίαν ἔκφρασιν εὐχάριστον εἰς τὸ πρόσωπόν σας, ἕνα ἄφος χαρωπὸ. Σκεφθῆτε ἕνα πολὺ καλὸ πράγμα... λόγου χάριν τὴν γυναῖκα σας...
- Ὁ πελάτης.— Μὰ... ἔχω πάρει διαζύγιο ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια...
- Ὁ φωτογράφος.— Ἄ, μπράβο! περίφημα! Αὐτὸ ἴσα-ἴσα σκεφθῆτε αὐτὴ τὴ στιγμὴ.